

Kendelse i faglig voldgiftssag FV2013.0036,

afsagt den 2. maj 2013

Fagligt Fælles Forbund
(forhandlingssekretær Palle Bisgaard)

mod

Dansk Byggeri
for
Ptampa v/ Piotr Trochimczuk
(konsulent Erling Olsen)

Uoverensstemmelsen angår, om virksomheden har indgået gyldige underprisaftaler med forskellige polske bygningsarbejdere, og om virksomheden, hvis det ikke måtte være tilfældet, har levet op til danske overenskomstmæssige løn- og ansættelsesvilkår.

Påstande

Klager har nedlagt påstand om, at den indklagede virksomhed skal betale 591.361,25 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra ydelseernes forfaldstid.

Indklagede har påstået frifindelse.

Sagen blev mundtligt forhandlet den 15. april 2013 med undertegnede fhv. højesteretsdommer Poul Sørensen som opmand.

Der blev afgivet forklaring af faglig sekretær Silas Grage, Piotr Trochimczuk og konsulent Erling Olsen.

Baggrunden for sagen

Ptampa er en polsk personligt indehavet virksomhed, der udfører forskelligt byggearbejde her i landet. Virksomheden indgået underentreprisekontrakter med seks polske enkeltmandsfirmaer om udførelse af diverse arbejder for virksomheden på forskellige arbejdspladser, navnlig i det storkøbenhavnsske område. Det drejer sig bl.a. fliselægning, tagdækning, pudsearbejde, tømrerarbejde, maling og almindeligt renoveringsarbejde. Arbejdets art er summarisk beskrevet i de respektive underentreprisekontrakter, men arbejdets omfang er ikke nærmere fastlagt i kontrakterne. De pågældende underentreprenører har alle tidligere været ansat i den indklagede virksomhed.

Der har været afholdt "48 timers møder" den 10. og 13. december 2012 og den 1. februar 2013. På mødet den 13. december 2012 med deltagelse af Mogens Rold Sørensen, Dansk Byggeri, Palle Bisgaard, 3F, Piotr Trochimczuk samt Monika Lewinski, Det Polske Handelskammer, blev der ifølge det underskrevne referat opnået enighed om følgende:

Alle sager indtil 31/12-2012 betragtes som afsluttet/bortfaldet. Fra og med 1/1-2013 er der enighed om, at Ptampa i deres projekter i Danmark fremtidigt fortrinsvis:

- *Bruger egne ansatte*
- *Entreterer med underentreprenører med ansatte, der er overenskomstdækkede*
- *Hvis Ptampa efter 1/1-2013 undtagelsesvis bruger enkeltmandsfirmaer, kan det ske på fagligt afgrænsede områder, efter en entrepriseaftale med et reelt forretningsforhold iht. overenskomsten.*

På mødet den 1. februar 2013 oplyste Piotr Trochimczuk bl.a., at han fortsat kun havde underentreprenører til at udføre arbejde for sin virksomhed. Parterne konstaterede derefter, at aftalen af 13. december 2012 ikke var overholdt, hvorfor 3F forbeholdt sig ret til at videreføre sagen.

Klagers betalingskrav er udarbejdet på grundlag af i RUT-tilmeldingerne i perioden fra uge 27 i 2012 til uge 12 i 2013. Kravet er opgjort som svarende til mindstebetalingssatsen for timelønsarbejde i henhold til Bygge- og Anlægsoverenskomsten, dvs. 113,85 kr. i timen. Der er regnet med en 37 timers arbejdsuge uden overtidsbetaling, i alt opgjort til 5.772 timer. Klager har i sit krav foretaget fradrag for virksomhedens anslåede betaling på 50 kr. i timen, dvs. i alt med 288.600 kr. Endvidere er der beregnet feriegodtgørelse, SH/FF-penge og pensionsbidrag af den herefter opgjorte samlede lønsum på 657.142,20 kr.

Indklagede har heroverfor alene kunnet fremlægge dokumentation for, at virksomheden i henhold til fremlagte underentreprisekontrakter har betalt de pågældende polske bygningsarbejdere i alt ca. 120.000 kr. i 2012 og ca. 84.300 kr. i 2013.

Forklaringer

Silas Grage har forklaret, at han har foretaget opgørelsen af klagers krav på grundlag af RUT-registreringerne. Han har regnet med beskæftigelse i hele uger i de uger, hvori arbejdsdage er blevet registreret. Der kan på den måde være medtaget flere dage i en uge end de dage, hvor der rent faktisk har været udført arbejde, men omvendt kan der også i ugen før have været arbejdsdage, der ikke er medtaget i opgørelsen. Det har ikke været muligt at få oplyst, hvad virksomheden rent faktisk har udbetalt til de pågældende polske bygningsarbejdere. Han har derfor ud fra sin almindelige erfaring om lignende beskæftigelsesforhold regnet med, at virksomheden har betalt en timeløn på 50 kr. Han har ikke medtaget overtid, selv om der erfaringsmæssigt i sådanne situationer næsten altid arbejdes mere end de 37 timer om ugen. Klagers krav er dermed opgjort som de yderligere 63,85 kr. i timen op til mindstebetalingssatsen i Bygge- og Anlægsoverenskomsten samt feriegodtgørelse, SH/FF-tillæg og pensionsbidrag af den samlede beregnede lønsum. De forskellige arbejdspladser er lejlighedsvist blevet besøgt af klagers medarbejdere.

Piotr Trochimczuk har under medvirken af polsk tolk forklaret, at han har fået sendt klagers dokumentation, men ikke læst den. Sagen angår tidsrummet fra den 18. juli 2012 til dato, og han har i hele perioden udbetalt i henhold til de indgåede underentreprisekontrakter. Tallet på 120.000 kr. for 2012 er ikke helt rigtigt, idet Dansk Byggeri ikke har fået tilsendt alle kontrakterne. Han har bekræftet, at de seks underentreprenører, som sagen angår, tidligere har været ansat i hans virksomhed, men de er nu hver for sig håndværkere med eget firma. Underentreprisekontrakterne angiver arbejdets art som maling, tømrerarbejde etc., men ikke arbejdsstedet og heller ikke arbejdets omfang, fordi kunderne ofte skifter mening. Det aftales alt sammen på pladsen. Han har jo ikke kunnet være sikker på at få et givet arbejde, og i givet fald ville arbejdsstedet så skulle ændres. Kontrakterne for 2013 er ikke dateret, men de er alle indgået, før de respektive underentrepriser er blevet påbegyndt.

Anbringender

Klager har navnlig gjort gældende, at der foreligger en omgåelse af Bygge- og Anlægsoverenskomstens § 76 om ansættelsesforhold. Der er ikke tale om reelle underentrepriseforhold, men blot om videreførelse af de tidligere ansættelsesforhold. De pågældende bygningsarbejdere udfører alt forefaldende arbejde på pladsen under anvendelse af den indklagede virksomheds materialer, og arbejdets omfang er da heller ikke nærmere beskrevet i kontrakterne. End ikke arbejdsstedet fremgår klart. Derfor var der da også på "48 timers mødet" den 13. december 2012 enighed om, at der forelå en omgåelse af overenskomstens løn- og ansættelsesvilkår, og det var på dette grundlag, at

sagen den gang blev forligt. I slutningen af januar 2013 sås de samme bygningsarbejdere imidlertid fortsat at være beskæftiget i henhold til underentreprisekontrakter som hidtil, og derfor har 3F rejst sagen på ny. Piotr Trochimczuk bekræftede på mødet den 1. februar 2013, at forholdene var uændrede, og ville ikke ændre på forholdene, endsige ansætte de pågældende bygningsarbejdere.

Indklagede har i henhold til Bygge- og Anlægsoverenskomstens § 84 bevisbyrden for, at overenskomstens bestemmelser er overholdt, men har desuagtet ikke villet medvirke til at oplyse sagen. Klagers opgørelse af kravet, der hviler på et sagligt skøn, må allerede derfor lægges til grund. I øvrigt har klager ved opgørelsen af sit krav fradraget et væsentligt højere beløb, end hvad indklagede har kunnet oplyse, at der er blevet udbetalt til de polske bygningsarbejdere.

Indklagede har gjort gældende, at der – i hvert fald nu – foreligger gyldigt indgåede underentrepriskontrakter, der må lægges til grund efter deres indhold. Indklagede har i øvrigt bestridt klagers opgørelse af kravet og har herved navnlig bestridt både antallet af arbejdstimer og størrelsen af det beløb, som klager har skønnet, at virksomheden har betalt til de pågældende underentreprenører.

Efter bevisførelse, procedure og votering kunne der ikke opnås enighed eller flertal for en afgørelse blandt de af hver af parterne valgte medlemmer af voldgiftsretten. Afgørelsen træffes derfor af opmanden.

Opmandens begrundelse og resultat

I henhold til Bygge- og Anlægsoverenskomstens § 84 om udenlandske medarbejders løn- og ansættelsesforhold bør alt arbejde inden for bygge- og anlægsbranchen i Danmark foregå på overenskomstmæssige vilkår, hvorved medarbejdernes løn, arbejdstid og arbejdsvilkår i øvrigt sikres, jf. § 84, stk. 2. I henhold til overenskomstens § 84, stk. 8, påhviler det endvidere vedkommende virksomhed at bevise, at overenskomstens bestemmelser er overholdt. Denne forpligtelse kan en virksomhed selvsagt ikke tilsidesætte eller omgå blot ved, at der med udenlandske medarbejdere i formen indgås underentreprisaftaler, såfremt der ikke foreligger reelle entreprisforhold, men alene hvad der efter de almindelige ansættelsesretlige regler anses som ansættelsesforhold.

Bevisførelsen under sagen har ikke givet noget grundlag for at antage, at der mellem den indklagede virksomhed og de pågældende bygningsarbejdere foreligger noget reelt underentrepriseforhold. Der er herved lagt vægt på, at de polske bygningsarbejdere tidligere har haft et sædvanligt ansættelsesforhold til virksomheden, at de, som det efter bevisførelsen må lægges til grund, reelt er fortsat med at arbejde for virksomheden på samme måde som ansatte medarbejdere, og at underen-

treprisekontrakterne med hver af dem ikke på sædvanlig vis beskriver arbejdets omfang nærmere, men reelt blot betegner det som malerarbejde etc. Efter det underskrevne referat fra "48 timer mødet" den 13. december 2012 må det da også antages, at der på mødet var enighed om, at de indgåede underentreprisekontrakter ikke var reelle kontrakter. De udførte arbejder må herefter bedømmes efter Bygge- og Anlægsoverenskomsten og opgøres som timelønsarbejde i henhold hertil.

Efter det, der under sagen er oplyst om de pågældende polske bygningsarbejderes løn- og ansættelsesvilkår, findes det ubetænkeligt at fastslå, at disse forhold ikke har levet op til overenskomstens bestemmelser.

Klager har ved opgørelsen af sit krav vurderet arbejdernes omfang på grundlag af registreringerne i RUT-registeret. Klager har regnet med sædvanlige 37 timers arbejdsuger uden overtidstillæg og har anvendt mindstelønnen i Bygge- og Anlægsoverenskomsten. Klager har endvidere skønnet, at der alene er udbetalt en timeløn på 50 kr. til de pågældende polske bygningsarbejdere. Virksomheden har heroverfor ikke villet medvirke til oplysning om, hvad der rent faktisk er blevet udbetalt til bygningsarbejderne, og indklagede har herved alene kunnet oplyse et væsentligt lavere beløb, end hvad klager i sin opgørelse har foretaget fradrag for. Virksomheden har heller ikke i øvrigt i tilstrækkelig grad villet medvirke til oplysning af sagen, end ikke ved fremlæggelse af samtlige underentreprisekontrakter.

I hvert fald på denne bevismæssige baggrund må klagers opgørelse af kravet mod virksomheden i det væsentlige lægges til grund, dog at der kan herske en vis usikkerhed navnlig om antallet af arbejdsdage. Det er ubestridt, at virksomheden ikke har betalt feriegodtgørelse og pensionsbidrag mv.

Klagers krav mod virksomheden findes på den således anførte baggrund skønsmæssigt at kunne ansættes til 500.000 kr.

Efter det således anførte tages klagers krav herefter til følge for et beløb på 500.000 kr., idet der, når kravet ansættes skønsmæssigt, først tillægges procesrente fra modtagelsen af klageskriftet den 2. april 2013.

Herefter bestemmes:

Indklagede, Ptampa v/ Piotr Trochimczuk, skal til klageren, Fagligt Fælles Forbund, betale 500.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 2. april 2013.

Hver part bærer egne omkostninger og skal betale halvdelen af opmandens honorar mv.

Poul Sørensen